

JATKOA SIVULTA 3

”

Pääsisin hyvin bussilla, mutta mieluummin kävelen mukavia reittejä pitkin.”

Suunnittelujohtaja
Taru Halme

Kuva: Juha Ilonen

Ihmisten asuinpaikkoina kaupunkien pitää olla mukavia, jolloin yhtenä asiana korostuu arkisten kävely- matkojen miellyttävyyttä.

– Harrastan kaupunkimatkoilla kävelemistä. Pidän selkeistä kaupunkitiloista, joissa voin hahmottaa tilan ympärilläni ja joissa mittakaava on mukavasti ihmisen mittainen kuten monissa vanhoissa kaupungeissa.

– Torit ovat viihtyisiä, ja korkeuserot ovat piste i:n päälle. Vaihtelevuus kävelyympäristössä on plus-saa, kuten eteen avautuvat aukiot.

– Toki myös turvallisuus sekä selkeät ja helpot kävelyreitit helpottavat kävelemistä. Ja sekin tekee kävelystä miellyttävämpää, jos paikat ovat kunnossa eivätkä sinne päin.

– Kaupunkisuunnittelussa on tärkeää arvostaa kävelyn elämyksellisyttä terveysliikunta-, ilmasto- ja saavutettavuusnäkökulmien lisäksi.

Arkkitehti **Juha Ilonen** Helsingistä sanoo:

– Olen ottanut kaupungin haltuun kävelemällä. Nautin kävelemisestä. Ajattelen, että käveleminen lisää kaupunkilaisen turvallisuuden tunnetta, sillä kaupunki tulee sillä tavalla tuetuksi.

– 90-luvun alussa laman aikana työlistin itseni ryhtymällä tutkimaan umpikortteita. Kävelin läpi kaikki ydin-

keskustan kadut, ja pujahdin sisään jokaisesta porttikäytävästä, joihin silloin vielä pääsi vapaasti. Tutkin umpikortteita valokuvakirjaksi asti.

– Viihtyisä kaupunkiympäristö tarvitsee pysähtymisen paikkoja. Niitä voivat tarjota näyteikkunat, kahvilat, terassit. Helsingissä on nykyään kohtuullisen hyvin pysähdyspaikkoja, erityisesti sen rannoilla.

Ilosen mielestä kävelijän Helsinki on ihana, mille sen sijainti rannalla antaa erinomaisen lähtökohdan. Pohjoisranta ja Kaivopuiston–Eiran ranta ovat oivallisia promenadeja. Hänellä on työn alla kansalaisaloite promenadista.

– Mielestäni viehättävässä kaupunkiympäristössä on lisäksi historiallista syvyyttä, jotta kävelijä tuntee itsensä osaksi jatkumoa. Ympäristö on vaihteleva ja yllätyksellinen – katuja ja avoimia tiloja, kuten aukioita tai puistoja. Urbaaniin ympäristöön kuuluu myös vihreys: viherverkostot ovat tärkeitä viihtymiselle, Juha Ilonen sanoo.

Mia Hemming

Kuopan väitöskirja kävelijöiden arjesta ja kokemuksista sekä kaupunkisuunnittelusta tarkistettiin maaliskuussa Tampereen yliopistossa.

astioihin ja kalusteisiin

vanhoja malleja. Tehtaanmyymälä sijaitsee Helsingin Pitäjämäessä osoitteessa Strömbergintie 4.

LUHTA

Luhdalla löytyy vaatteita koko perheelle, ja Luhdan kodinsisustustuotteet pyyhkeistä pussilakanoihin sopivat vaikka lahjaksi. Urheiluvaatevalikoima on laaja; esimerkiksi golfareille ja tenniksen pelaajille löytyy omat mallistonsa.

Luhdalla on useita outlet-myymlöitä ympäri Suomen. Esimerkiksi Lappeenrannan myymälä sijaitsee osoitteessa Myllymäenkatu 32.

LUMENE

Pohjoismaisen luonnon raaka-aineita tuotteissaan hyödyntävän Lumenen kauneudenhoitotuotevalikoima on laaja. Meikki-pussin sisältöä päivittävä tai kylpyhuoneen kosmetiikkakaappia täydentävä voi poiketa Lumenen outlet-myymlässä, jossa tarpeellisia hankintoja voi tehdä pikkurahalla.

Lumenen outlet sijaitsee Espoon Kauklahdessa osoitteessa Lasihytti 1.

LUNDIA

Kotimainen Lundia myy kalusteita sekä valaisimia. Erittäin tunnettu kulttituotteestaan, Lundiahyllystä. Outlet-myymlästä löytyy esimerkiksi myymälöistä poistuneita malliryhmiä sekä valikoimista poistettuja tuotteita edullisempaan hintaan.

Lundian outlet-myymlä sijaitsee Helsingissä osoitteessa Mäkelänkatu 84.

MARC O'POLO

Marc O'Polon vaatteet valmistetaan pääosin luonnonmateriaaleista. Vaatteiden lisäksi merkki myy asusteita, laukkuja ja kenkiä miehille ja naisille. Outlet-myymlästä tuotteita voi löytää edullisempaan hintaan.

Marc O'Polon outlet-myymlä löytyy Helsingin Herttoniemestä osoitteesta Hitsajankatu 10.

MARIMEKKO

Marimekon tehtaanmyymälässä kannattaa käydä haistelemassa tekstiilimaailman trendejä.

Marimekon tehtaanmyymälöitä on ympäri Suomea. Helsingin myymälä sijaitsee Herttoniemessä osoitteessa Kirvesmiehenkatu 7. Pieni poistomyymälä Hakaniemen hallin 2. kerroksessa.

MUURLA

Kotimaisen Muurlan valikoimiin kuuluu kodintarvikkeita, koriste-esineitä ja lahjatavaroita. Kauneimpia Muurlan tuotteita ovat lasiastiat.

Muurlan tehtaanmyymälässä on laaja valikoima tarjoushintoisia tuotteita, käyttö- ja taidelasia, kokeilu-riä ja 2-laataa. Myymälässä vieraillessa voi päästä seuraamaan myös lasinpuhallusta. Tehtaanmyymälä sijaitsee Muurlassa osoitteessa Muurlantie 9, ja sen yhteydessä toimii myös ravintola sekä leipomo.

Lähde: www.rantapallo.fi

Loput OUTLET-myymlät (N–V) seuraavassa numerossa 2/2017.

Eläkkeensaajan elämää 100-vuotiaassa Suomessa

Osa 1/7

Koko vuoden kestävässä artikkelisarjassa käydään läpi eläkkeensaajan aseman kehitystä Suomessa itsenäisyyden alusta nykypäivään.

Ennenkin on eletty vanhoiksi – suomalaisen eläkejärjestelmän varhaishistoriaa

Sääty-yhteiskunnasta periytyneet arvot ja lait määrittivät itsenäisen Suomen eläkeikäisten asemaa sen ensi vuosikymmenet. Niillä on vaikutusta myös nykyisessä eläkelainsäädännössä. Eläkkeellä olo oli selkeästi erottuva elämänvaihe vain harvalle suomalaiselle.

Ensimmäiset lakiesitykset suomalaisten eläketurvan kokonaisvaltaiseksi järjestämiseksi tehtiin jo 1860-luvulla. Niiden muotoutuminen selkeiksi yrityksiksi turvata eläke-aikaa vaati kuitenkin yli puoli vuosisataa.

Suomalaisen eläkejärjestelmän historiaa tutkineen **Kimmo Kontion** mukaan sääty-yhteiskunnassa eläke ja muu sosiaalihuolto perustuivat armoon, ei oikeuteen.

– Pyrittiin jopa säädöksiin varmistamaan, etteivät työkyvyttömät köyhät jäisi kunnallisen vaivahoidon vastuulle. Tähän perustui esimerkiksi Ruotsin palkollissääntö vuodelta 1739, joka kielsi isäntää irtisanomasta palkollistaan, joka oli palvellut uskollisesti parhaat vuotensa ja tullut sen aikana muiden palvelukseen kelpaamattomaksi. Säännös oli vähäisin muutoksin voimassa vuoteen 1982 asti.

Useimmille ihmisille tärkein eläkkeen muoto oli kuitenkin omaishoito. Yleisimmin tämä tapahtui yhteisasumisen muodossa suurperheenä, joka alkoi vähentyä vasta 1950-luvulla.

– Lasten velvollisuus huolehtia iäkkäistä vanhemmistaan poistui lainsäädännöstä vasta vuonna 1970.

Suomi pysyi Pohjoismaista pisimpään maa- ja metsätalousvaltaisena. Vielä 1940-luvulla kaksi kolmasosaa väestöstä ansaitsi elantonsa perustuotannosta. Maaseudun talollisten vanhuudenturva perustui käräjillä vahvistettuun syyntekisopimukseen. Uusi sukupolvi lunasti talon huolehtimalla edellisten haltijoiden vanhuudesta.

– Syyntekisopimuksia tehtiin vielä jokunen vuosi sitten täydentämään maatalousyrittäjien eläketurvaa, Kontio kertoo.

Elinänodote oli pitkään hyvin alhainen. Mutta jos aikuisikään selvisi, saattoi edessä olla pitkäkin elämä. Ennenkin on siis eletty vanhoiksi, Kontio toteaa.

– Vaikka käsite eläkepomme keksittiin vasta 1970-luvulla, se aiheutti pelkoa ja kritiikkiä muun muassa syyntekijärjestelmää kohtaan jo 1800-luvulla. Pelättiin, että vanha sukupolvi kitkuttaa vuosikymmeniä hengissä uusien isäntien eläteinä.

Talollisia oli maaseudun väestöstä arviolta viidennes 1900-luvun alussa. Omaishoidon ulkopuolelle jääneen työkyvyttömän väestön hoidon pyrkivät kunnat ulkoistamaan mahdollisimman pienellä kustannuksella.

– Ruotuhoito oli oman aikansa kilpailutusjärjestelmä, jossa kunnat laittoivat perheettömät vanhukset, lapset ja sairaat pienintä ylöspitomaksua vaatineisiin taloihin.

Nykyaikaisen lakisääteisen eläketurvan suora edeltäjä on virkamiesten eläke. Se kuitenkin kosketti vain harvoja ihmisiä: valtion viranhaltijoita oli 1800-luvun loppupuolella vain 0,2 prosenttia silloisesta väestöstä. Vielä vuoden 1924 virkamiesten eläkelaki noudatteli sääty-yhteiskunnan ajattelutapaa: oikeus eläkkeeseen, kuten palkkauksenkin, on elatuksenluonteinen korvaus virkamiehen koko työvoiman asettamisesta valtion käytettäväksi.

Kontion mukaan kuntien ja kaupunkien virkamiesten eläketurva oli myös verraten hyvä, mutta erittäin kirjava ja epäoikeudenmukainen. Parhaimmillaan voimassa oli yli tuhat kunnallista eläkesääntöä ja viranhaltijan eroaminen ennen eläkeikää vei häneltä koko eläkkeen.

Pauliina Shilongo

Lähteet:

Kontio, Kimmo. *Eläketurvan historia. Teoksessa Suomen Eläkejärjestelmä (toim. Hietaniemi & Ritola).*

Hannikainen, Matti & Vauhkonen, Jussi. *Ansioiden mukaan. Yksityisalojen työeläkkeiden historia.*

Syyntekijärjestelmä takasi maaseudun tilallisille vanhuudenturvan omalla tilalla. Kuva: Työväen Arkisto.